

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Recreatie- en centrumvoorzieningen De Pieterman/Slobbeland, Volendam

14 oktober 2002

1194-78

ISBN 90-421-1049-X
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER	3
2.1 Algemeen.....	3
3. OVERIGE OPMERKINGEN OVER HET MER MET AANBEVELINGEN VOOR DE BESLUITVORMING.....	4
3.1 Landschap.....	4
3.2 Stortplaats.....	4
3.3 Verkeer.....	5
3.4 Overstromingskans, veiligheid en dijkversterking.....	6
3.5 Bagger	6
3.6 Ecologie.....	7
3.7 Archeologie.....	7
3.8 Nulalternatief en locatiealternatieven.....	8
3.9 Evaluatie	8

1. INLEIDING

De gemeente Edam-Volendam wil zich minder eenzijdig afhankelijk maken van dagtoerisme en het gebied Pieterman/Slobbeland (ten zuiden van de kern Volendam) vooral met het oog op verblijfsrecreatie ontwikkelen. Het is de bedoeling dat daar een nieuw jachthaventerrein met 465 ligplaatsen, afmeermogelijkheden voor de Bruine Vloot, 155 recreatiewoningen en/of appartementen, een centrumgebied, een dagrecreatiestrand voor ca. 800 bezoekers, een camperterrein met 60 plaatsen, en parkeerplaatsen worden aangelegd. Bij de aanlegwerkzaamheden zou ook een voormalige afvalstortplaats op de Pieterman moeten worden gesaneerd.

Het was en is de bedoeling deze ontwikkelingen te regelen met een nieuw bestemmingsplan. De gemeente heeft daarvoor een bestemmingsplan voor De Pieterman/Slobbeland opgesteld en dit plan op 23 maart 2000 vastgesteld. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben het bestemmingsplan op 11 juli 2000 goedgekeurd. In een geding voor de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft de voorzitter van de Afdeling echter de goedkeuring van een onderdeel, bij wijze van voorlopige voorziening geschorst. Dat betreft de jachthaven en de bijbehorende walvoorzieningen. De voorzitter stelde dat de gemeente niet aannemelijk kon maken *“dat voldoende is beoordeeld of de realisering van een jachthaven met 465 ligplaatsen in het Markermeer significante gevolgen zal hebben voor de in dat gebied aanwezige vogelsoorten, waarvoor het beschermende rechtsregime [= de EU-Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn] geldt.”*

Om alsnog over dit onderdeel van het bestemmingsplan te besluiten en provinciale goedkeuring te verkrijgen en omdat het in 1999 gewijzigde *Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) 1994* aangaf dat er m.e.r.-plicht voor dit voorplan gold¹, heeft de gemeente Edam-Volendam een procedure van milieueffectrapportage gestart. Hierin is het college van burgemeester en wethouders de initiatiefnemer, de gemeenteraad vormt het bevoegd gezag.

Nadat de gemeenteraad het milieueffectrapport (MER) op 27 juni 2002 aanvaardbaar had verklaard, heeft het college bij brief van 7 augustus 2002² de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het MER. Het MER is op 8 augustus 2002 ter inzage gelegd³. Bij het MER is een rapport gevoegd over de rugstreeppad, een beschermd diersoort. Ook heeft het college een zogeheten “oplegnotitie” opgesteld met voorstellen voor conclusies op basis van het MER.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.⁴ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

¹ De verplichting tot opstelling van een milieueffectrapport geldt *in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een jachthaven met 1) 500 ligplaatsen of meer, of 2) 250 ligplaatsen of meer in een gevoelig gebied [...].* Op grond van hetzelfde Besluit m.e.r. gelden speciale beschermingszones op grond van de Vogelrichtlijn en (begrensde) onderdelen van de ecologische hoofdstructuur als gevoelige gebieden. In het Besluit m.e.r. van 1994 gold de verplichting voor opstelling van een milieueffectrapport voor jachthavens alleen voor gevallen met 500 of meer ligplaatsen.

² Zie bijlage 1.

³ Zie bijlage 2.

⁴ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁵, zoals vastgesteld op 20 december 2001;
- op eventuele onjuistheden⁶;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁷.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de bestemmingsplanvaststelling.

Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezer⁸, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat over een essentiële tekortkoming in het MER, waarvoor de Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen alvorens de besluitvorming doorgang kan vinden;
- informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarover zij een aanbeveling doet in het advies;
- belangrijke onjuistheden bevat die ter voorkoming van misverstanden weerlegd dienen te worden.

Bij de toetsing heeft de Commissie ook kennis genomen van het Saneringsplan 'De Pieterman' van IWACO van 13 oktober 1999.

⁵ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁶ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁷ Wm, artikel 7.10.

⁸ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER aanwezig** is.

Het MER is een prettig leesbaar en overzichtelijk document. Door de oplegging wordt snel duidelijk welke elementen een rol kunnen spelen in de verdere afhandeling van het bestemmingsplan en hoe de motiveringsplicht⁹ kan worden vormgegeven. De Commissie vindt de informatie die is verstrekt ten behoeve van de toetsing aan de beschermingsformules van het Structuurschema Groene Ruimte en de Habitatrichtlijn – inclusief het veldonderzoek rugstreeppad – overzichtelijk en adequaat. Zij merkt daarbij op dat redelijkerwijs in deze m.e.r. niet had kunnen verwacht worden dat ook getoetst zou worden of de gezamenlijke invloed van de diverse activiteiten in en langs het IJsselmeer de kernkwaliteiten niet aantast. Zo'n toetsing zou op interregionaal of nationaal niveau aan de orde moeten komen. De *Integrale visie IJsselmeergebied 2030: de koers verlegd*¹⁰ biedt daartoe mogelijkheden.

Omdat m.e.r. bij dit project pas laat is gebruikt en omdat een groot deel van de ontwikkelingen al was vastgelegd¹¹ is het niet verwonderlijk dat m.e.r. niet tot aanzienlijke wijzigingen van de plannen leidt¹². De Commissie ziet overigens aanvullende mogelijkheden voor milieuvriendelijke maatregelen die na vaststelling van het bestemmingsplan kunnen worden overwogen¹³.

⁹ Wm, artikel 7.37. De Commissie gaat ervan uit dat dan ook aspecten als behoud van zichtassen – een aspect dat de provincie in haar reactie aankaart (reactie 1, bijlage 4) – aan de orde komen.

¹⁰ Kabinetsbesluit 18 januari 2002.

¹¹ Voor een deel – met name Slobbeland – legt de bestaande toestand beperkingen op. De Commissie gaat er verder bij de toetsing van uit – in tegenstelling tot de provincie Noord-Holland, zie reactie 1 (bijlage 4) – dat de planonderdelen die in de voorlopige voorziening niet zijn geschorst, niet in een bodemprocedure alsnog worden vernietigd. Overigens meent zij ook dat de niet-geschorste planonderdelen nauwelijks relevant zullen zijn voor de Vogel- en Habitatrichtlijn en dat in die zin ook nauwelijks sprake zal kunnen zijn van cumulatie van effecten.

¹² Wieringa advocaten (reactie 6, bijlage 4) betogen namens cliënten dat het MER uitgaat “*van de fictie dat het concept-ontwerp-bestemmingsplan nog dient te worden opgesteld*” en acht de uitwerking van het meest milieuvriendelijke alternatief te beperkt. De Commissie baseert haar advies echter op het wettelijke vereiste om in het MER “redelijkerwijs te beschouwen” alternatieven te presenteren.

¹³ Dit betreft het stimuleren van broedvogels (losse pannen voor mussen) en vleurmuizen (openingen en vorstvrije en tochtvrije holten), het mijden van het naseizoen voor activiteiten in en om de jachthaven, de invoering van zonering (ook in verband met vogels) en een wijze van inrichting die zich zo veel mogelijk richt op kwalificerende watervogels. (zie het advies van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Noordwest – bijlage 4, nr. 7).

3. OVERIGE OPMERKINGEN OVER HET MER MET AANBEVELINGEN VOOR DE BESLUITVORMING

In dit hoofdstuk geeft de Commissie adviezen die naar haar mening van belang zijn voor de kwaliteit van de besluitvorming, maar geen betrekking hebben op essentiële tekortkomingen.

3.1 Landschap

De richtlijnen stellen:

“Uit het MER moet aan de hand van tekeningen of montages duidelijk worden hoe het bestaande landschapsbeeld zal worden beïnvloed. Daarbij dienen de belangrijkste kenmerken van de landschapsstructuur en de daarin aanwezige elementen (beeld dragers) te worden aangegeven.

Bij de effectbepaling van de gebouwde voorzieningen op het landschap zal een beeld gegeven moeten worden van de manier waarop deze voorzieningen in het bestaande landschap worden ingepast en hoe het bestaande landschapsbeeld wordt beïnvloed.

Geadviseerd wordt om vanuit verschillende waarnemingspunten met behulp van montagefoto's zichtbaar te maken welk beeld kan ontstaan na realisering van de bebouwing.”

De Commissie stelt vast dat het MER niet aan deze richtlijn voldoet. Het belang ligt vooral bij de (recreatie-)appartementen en -woningen en bij de combinatie van deze bebouwing met de parkeervoorzieningen. Uit het MER blijkt dat de gemeente beoogt deze bebouwing zo veel mogelijk in Volendammer stijl te laten uitvoeren. Welk beeld het geheel zal oproepen wordt uit het MER niet duidelijk. De Commissie wijst erop dat in een andere m.e.r.-procedure voor recreatieve bebouwing een fotomontage van het landschapsbeeld bij uitvoering van het planalternatief voor de betrokken gemeente aanleiding was voor een fundamentele herbezinning op dit planalternatief.

Bij de Pieterman is de m.e.r.-procedure echter gestart na de schorsing¹⁴ van de goedkeuring van het bestemmingsplan voor *“het planonderdeel met de bestemming ‘water’ en de plandelen met de bestemming ‘recreatieve doeleinden’ met de aanduidingen ‘jachthaven’, ‘jachthaventerrein’, ‘jachthavenvoorzieningen’ en ‘strand’, voor zover laatstgenoemd plandeel niet is bestemd tot waterkering”*. De Commissie leidt hieruit af dat, hoewel in het milieueffectrapport het gehele plan in zijn samenhang wordt beschouwd, de besluitvorming zich nu toespitst op die onderdelen waarvan de goedkeuring als voorlopige voorziening geschorst zijn. Daarom heeft zij het ontbreken van genoemde informatie niet als een essentiële tekortkoming beschouwd.

! Zij adviseert om te bezien in hoeverre de visueel-ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van de bouwplannen kan worden gewaarborgd met een beeldkwaliteitsplan, met naast de gebruikelijke aanwijzingen over vormgeving en materiaalgebruik ook uitspraken over de bebouwingsstructuur van de bouwmassa, over de inpassing in het landschap en over de zichtlijnen.

3.2 Stortplaats

In het MER staat dat er een saneringplan voor de voormalige stortplaats is opgesteld; en dat *“aanpassingen van of detailleringen in de functie”* consequenties hebben voor de saneringsmaatregelen. Welke consequenties dat zijn wordt in het MER niet aangegeven.

¹⁴ Schorsing in voorlopige voorziening bij uitspraak van de voorzitter van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 22 februari 2001.

| De Commissie adviseert om bij de vaststelling van het bestemmingsplan het saneringsplan te betrekken en aan te geven welke afwegingen zijn gemaakt in de relatie tussen saneringsmaatregelen en functietoekenning. In ieder geval dient te worden overwogen hoe de hemelwaterafvoer ter plaatse van de voormalige stortplaats kan worden afgestemd op de beoogde hydrologische isolatie.

3.3 Verkeer

Uit het MER leidt de Commissie af dat het autoverkeer volgens het planalternatief aan de noordzijde De Pieterman kan binnenkomen vanaf de Kathammer Zeedijk, of via het Zuideinde ter hoogte van de Prinses Margrietstaat¹⁵, waar het ook het gebied kan verlaten. In het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) wordt aan de zuidzijde een extra ontsluiting aangelegd. Het MER stelt dat die zuidelijke ontsluiting die in bijzondere gevallen (calamiteiten, stagnerende verkeersafwikkeling Kathammer Zeedijk) te gebruiken is, **noodzakelijk** is. Merkwaardig is dat, ondanks de kwalificatie “noodzakelijk”, het planalternatief – dus zónder deze “noodzakelijke” ontsluiting – binnen het MER als redelijkerwijs te beschouwen alternatief wordt besproken. Nog opmerkelijker is het dat het ontbreken van de “noodzakelijke” zuidelijke ontsluiting slechts “licht negatief” wordt beoordeeld in de effectentabellen.

Uit de oplegnotitie blijkt dat het college voorstelt om géén zuidelijke ontsluiting aan te leggen. Het college onderbouwt dit met de argumenten

- dat er inmiddels twee wegontsluitingen en meerdere voetgangers- en fietsontsluitingen beschikbaar zijn;
- dat een extra ontsluiting nadelige gevolgen heeft voor de cultuurhistorisch waardevolle Kathammer Zeedijk (omdat deze dijk extra doorkruist zou worden) en voor de recreatieve waarde van de polder Katwoude, aangezien lange aan- en afritten langs de dijk nodig zijn;
- dat als bijkomend probleem de extra ontsluiting in de gemeente Waterland gerealiseerd moet worden.

Het MER bevat geen informatie over het tracé of de wijze van uitvoering van de tweede zuidelijke ontsluiting.

De Commissie ziet geen aanleiding om de constatering uit het MER, dat voor calamiteiten een zuidelijke ontsluiting noodzakelijk is, in twijfel te trekken. Zij meent dat het nuttig is om in de beschouwingen een onderscheid te maken tussen een volwaardige ontsluiting enerzijds en een noodontsluiting anderzijds. Ze kan niet beoordelen in hoeverre de voetgangers- en fietsontsluitingen in geval van calamiteiten ook bruikbaar zijn om “vluchtend autoverkeer” richting Hoogeweg af te voeren, resp. ambulances en ander verkeer vanaf de Hoogeweg het gebied in te laten; als dat niet het geval is dan lijken infrastructurele aanpassingen mogelijk die minder drastisch zijn dan de nieuwe dijkdoorkruisingen die het college voor ogen heeft.

| De Commissie adviseert om bij de vaststelling van (de resterende delen van) het bestemmingsplan het aspect veiligheid en de noodzaak van een zuidelijke “noodontsluiting” te betrekken.

¹⁵ De formuleringen zijn niet helemaal duidelijk. Enerzijds lijkt het erop dat de ontsluiting voor autoverkeer alleen aan de noordzijde kan plaatsvinden. MER, blz. 68: “De Pieterman trekt verkeer aan dat de locatie alleen via de Kathammer Zeedijk kan bereiken.” Anderzijds lijkt het MER ook aan te geven dat het autoverkeer ook langs de zuidzijde De Pieterman kan bereiken. Blz. 69: “De ontsluiting van De Pieterman voor autoverkeer vindt plaats via de Kathammer Zeedijk (ingehend verkeer) en het Zuideinde (ter hoogte van de Pr. Margrietstraat voor in- en uitgaand verkeer.” Tenslotte wijst het MER ook nog op de noodzaak van een tweede toegang aan de zuidzijde (eveneens blz. 69) in verband met bijzondere gevallen. Wel is duidelijk dat in het mma een tweede permanente ontsluiting aan de zuidzijde wordt aangelegd.

Het MER geeft aan dat het aantal geplande parkeerplaatsen ruimschoots voldoende zal zijn ten opzichte van de behoefteeraming. Naar het oordeel van de Commissie is de behoefteeraming voor parkeervoorzieningen, onder andere door overlap van gebruikerscategorieën, al ruim uitgevallen. Het MER geeft een mogelijkheid van fasering aan. De oplegnotitie geeft aan dat het college voorstelt om de mogelijkheid van gefaseerde aanleg van parkeervoorzieningen te verwerpen, omdat een groot deel van de parkeerplaatsen als afdekking van de voormalige stortplaats dient.

┆ De Commissie beveelt aan om de mogelijkheid te overwegen om de parkeerfaciliteiten gefaseerd aan te leggen, dan wel om parkeervoorzieningen te combineren met natte natuurbouw (amfibieënpoolen). Ze adviseert om bij de besluitvorming te betrekken:

- dat er andere mogelijkheden dan parkeerplaatsen bestaan om een bovenafdekking aan te leggen;
- dat de grootste hoeveelheid parkeerplaatsen weliswaar op de voormalige stortplaats is geprojecteerd, maar dat volgens de kaarten van het planalternatief ook elders parkeerplaatsen komen;
- dat het "uitzicht op blik en/of asfalt" de waarde van de recreatiewoningen in negatieve zin kan beïnvloeden, de geplande omvang van het centrale parkeerterrein in aanmerking nemend.

3.4 Overstromingskans, veiligheid en dijkversterking

De directie IJsselmeergebied van Rijkswaterstaat¹⁶ wijst erop dat het rijksbeleid in verband met zeespiegelrijzing de mogelijkheid van verdere dijkversterking onder ogen ziet en daarvoor vrijwaringszones van 100 m binnendijks en 175 m buitendijks hanteert; aan de provincies wordt gevraagd de vrijwaringszones zo snel mogelijk nader te begrenzen en in het Streekplan vast te leggen.

┆ De Commissie adviseert om met de waterbeheerders en de provincie de nadere begrenzing van de vrijwaringszones te bezien. Als zou blijken dat de plannen als beschreven in het MER door de vrijwaringszones onmogelijk worden, zal de gemeente moeten concluderen tot aanpassing van de plannen, dan wel tot geheel ander plannen. Dit kan de Commissie echter op dit moment niet overzien.

Ook verzoekt Rijkswaterstaat het MER aan te passen omdat het MER op veel plaatsen een waterspiegelrijzing van 0,5 m in de komende eeuw vermeldt, terwijl in het nationale beleid inmiddels van 1 m wordt uitgegaan. Tevens stelt Rijkswaterstaat echter dat bij de vloerpeilen rekening is gehouden met 1 m.

┆ De Commissie concludeert dat er op dit punt geen essentiële tekortkoming bestaat en adviseert om in het bestemmingsplan de actuele beleidsontwikkeling te vermelden.

3.5 Bagger

Het MER maakt duidelijk dat de waterbodem ter plaatse van de geprojecteerde vaargeul als klasse 0 (= schoon) en ter plaatse van de geprojecteerde havengebied als klasse 0 (noordelijk deel) tot 2 (zuidelijk deel, op 1 tot 1,5 m diepte) moet worden gekwalificeerd. Terecht vermeldt het MER dat deze baggerspecie – voor klasse-2-specie met restricties – herbruikbaar, c.q. verspreidbaar is. Drie locaties in nabijheid van het plangebied komen in aanmerking voor tijdelijke baggerberging, met een gezamenlijk volume van 80.000

¹⁶ Reactie 5 (zie bijlage 4).

m³. Ook wordt vermeld dat er naar schatting 240.000 m³ baggerspecie tijdelijk te bergen is en dat er dus drie procesgangen noodzakelijk zullen zijn. Tevens wordt gemeld dat iets meer dan de helft van de gerijpte baggerspecie voor ophoging binnen het plangebied zal kunnen worden gebruikt, tenzij het sulfaatgehalte blijkt tegen te vallen¹⁷.

De Commissie gaat ervan uit dat voorafgaand aan de vergunningverlening voor de baggerspecie een nadere analyse zal plaatsvinden. Zij adviseert om daarbij ook de relatie met de Integrale Visie IJsselmeergebied 2030 te betrekken.

- ↓ De Commissie adviseert om bij de vervolgstappen in de besluitvorming te bezien:
- of de planning van baggerwerkzaamheden afhangt van de snelheid van de rijping van de specie; en, als dat zo is,
 - of het gebruik van geotubes¹⁸ zinvol is om dat rijpingsproces te versnellen en op die manier mogelijkheden te scheppen om milieuvriendelijker te baggeren.

Ook adviseert zij om rekening te houden met mogelijke effecten van baggeren op de onderwatervegetatie; dit aspect ontbreekt in de effectenoverzichten van het MER¹⁹. Afhankelijk van de methode, de startdatum en de duur van het baggeren kunnen effecten – de Commissie denkt vooral aan effecten buiten de geprojecteerde vaargeul en jachthaven zelf – worden verminderd of vermeden.

3.6 Ecologie

Vanuit de inspraak²⁰ wordt opgemerkt dat de beschrijving van ecologische effecten niet beperkt had mogen worden tot de toetsing aan de Vogel- en Habitatrichtlijn. De Commissie merkt op dat het MER ook informatie bevat over zogeheten niet-kwalificerende vogelsoorten, en dat het in verband met de doelstelling van m.e.r. als hulpmiddel bij besluitvorming wenselijk is om het MER juist toe te spitsen op informatie die voor die besluitvorming relevant is.

De Commissie beschouwt het ontbreken van een vermelding van de mogelijkheid dat een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig is, niet als een essentiële tekortkoming in het MER²¹.

3.7 Archeologie

De provincie geeft aan dat het MER ten onrechte een “witte plek” op de cultuurhistorische waardekaart ter plaatse van de Kathammer Zeedijk heeft geïnterpreteerd als het ontbreken van archeologische waarden.

↓ De Commissie adviseert om, als er werkzaamheden aan de Kathammer Zeedijk plaatsvinden, een flexibele planning aan te houden en via een archeologische inventarisatie na te gaan of er waarden zijn die aanpassing van de werkzaamheden vereisen.

¹⁷ MER, blz. 60.

¹⁸ Het MER noemt het gebruik van geotubes als mogelijke milieuvriendelijke maatregel met het oog op verminderd oppervlaktebeslag van tijdelijke baggerdepots.

¹⁹ Ook de directie IJsselmeergebied van Rijkswaterstaat (reactie 5, bijlage 4) wijst op de mogelijke effecten op de waterbodemplora. Enerzijds kan door de vertroebeling van het water een vermindering van lichttoevoer optreden, die mogelijk veranderingen in de onderwatervegetatie bewerkstelligt. Anderzijds kan de sedimentatie van de zwevende deeltjes op de planten – naast vermindering van de vertroebeling – effecten veroorzaken.

²⁰ Wieringa advocaten namens cliënten (zie reactie 6, bijlage 4).

²¹ De directie Noordwest van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (reactie 7, zie bijlage 4) wijst erop dat zo'n ontheffing misschien in verband met beschermde vissoorten nodig zal zijn.

3.8 Nulalternatief en locatiealternatieven

Wieringa Advocaten brengen namens cliënten in²² dat het nulalternatief ten onrechte buiten beschouwing is gelaten in het MER. Ook tekenen zij aan dat het mogelijk is om de toeristisch-recreatieve karakter van Volendam op een andere wijze te behouden en versterken. De Commissie tekent daarbij aan dat

- nergens is voorgeschreven dat “niets doen” ook als “redelijkerwijs te beschouwen alternatief” moet worden beschouwd;
- de wettelijke regels voor de inhoud van een MER wel aangeven dat de “autonome milieuontwikkeling” moet worden beschreven maar dat in hoofdstuk 3 van het MER Pieterman/Slobbeland wordt voldaan aan deze wettelijke regel;
- het MER Pieterman/Slobbeland is opgesteld voor een besluit over een bestemmingsplan voor dit specifieke gebied, dus dat detailuitwerkingen voor toeristisch-recreatieve ontwikkeling elders redelijkerwijs niet hoeven te worden beschouwd;
- § 2.3 van het MER een locatiekeuzeonderbouwing bevat waarin op een globaal niveau wordt aangegeven waarom de gemeente de toeristisch-recreatieve ontwikkeling juist binnen het gebied De Pieterman/Slobbeland wil stimuleren;
- voor alternatieven buiten de gemeente een andere initiatiefnemer en een ander bevoegd gezag verantwoordelijkheid dragen, en van de gemeente Edam-Volendam niet redelijkerwijs kan worden verlangd om alternatieven binnen andere gemeenten uit te werken – waarbij ook nog de vraag rijst in hoeverre die aan de doelstelling zouden kunnen bijdragen;
- een afwegingskader voor (onder andere) toeristisch-recreatieve initiatieven van verschillende gemeenten langs de IJsselmeerkust voorhanden is in de vorm van de Integrale Visie IJsselmeergebied.

Zij meent daarom dat de opmerkingen vanuit het advocatenkantoor over het nulalternatief en over locatiealternatieven op een misverstand berusten.

3.9 Evaluatie

Het MER bevat de aanzet voor een evaluatieprogramma²³. Uiteraard wordt daarbij de verandering in natuurwaarden, en met name de effecten op vogels genoemd.

- ↓ De Commissie geeft in overweging om
- de veronderstelling te evalueren dat de vaarbewegingen zich vooral zullen beperken tot de geul en daarbij vooral voor- en nazomer/herfst, wanneer de meeste knelpunten zouden kunnen optreden, te monitoren;
 - ook de rugstreeppad in het evaluatieonderzoek te betrekken.

²² Zie reactie 6 (bijlage 4).

²³ Op blz. 86 worden de accenten aangegeven.